

Koolid kardavad valla raha jagamist

Õpetajate palgaraha üleandmine omavalitsustele võib põhjustada töötasu langust

Anneli Ammas

annely@epl.ee

Omavalitsusjuhid kardavad, et riik ei anna valdade eelarvesse piisavat summat õpetajate palkadeks, koolidirektorid omakorda pelgavad, et vallajuhtidel tekib kiusatus õpetajate palgaraha mujal kulutada.

“Kui omavalitsused saavad õpetajate palgaraha enda kätte, võivad nad otsustada selle eest näiteks teid lappida,” ütles Tartumaa Lääte ühisgümnaasiumi direktor Toomas Kink. “Vallad on nagu riik riigis ja kui nende mängumaad suurendada, siis võib sealt ka lauslollusi tulla,” ütles ta.

Lääte valla suhtes oli Kink siiski lootusrikas, arvamata, et seal midagi niisugust juhtuda võib. Samas pidas ta õigeks, et hariduskulude täielikul üleandmisel vallale, peaks riik selle raha nimetama sihtotstarbeliseks. Niisugust kava valitsusel praegu pole.

“Mina ei karda, et vallalt nühkida saan,” ütles ka Võrumaa Mõniste põhikooli direktor Kalmer Kivi. “Kuid see sõltub vallajuhtide mõistusest ja potentsiaalst – kui mõistlikult jagada, siis haridusele jätkub raha.”

Õpetaja kardab riiki

Haridusministeeriumi osakonnajuhataja Anneli Kommer ei uskunud, et omavalitsused õpetajatele liiga tegema hakkavad. “Vastupidi, juba praegu on küllalt omavalitsusi, kus õpetajatele vallaelarvest lisa makstakse,” rääkis Kommer.

Pärnumaa Surju põhikooli algklassi- ja bioloogiaõpetaja Maie Sarapik ütles, et on saanud heade töötulemuste eest vallalt preemiat ning vald maksab ka muid lisatasusid.

Toomas Kingi sõnul on ta saanud praeguse palgaraha

Pärnumaa Surju põhikooli algklassi- ja bioloogiaõpetaja Maie Sarapik on oma väiksel 1200 elanikuga vallalt saanud lisaks riigi makstavale palgale lisatasusid ning preemiaid. Ta usub, et kui riik annab õpetajate palgaraha valla otsustada, siis tema jaoks midagi halvemaks ei lähe.

RAUNO VOLMAR

piires oma õpetajatele tulemusliku töö eest lisaraha maksta, kuid ta polnud kindel, kas see ka tulevikus võimalik on. See aga tähendaks sisuliselt õpetajate senise tegeliku palga langust.

“Mina oma valda küll ei karda, pigem riiki, et sealt kogu vajalikku summat vallale üle ei kanta,” rääkis Maie Sarapik.

Kui valitsus, ametiühingud ja kohalike omavalitsusliitude koostöökogu lepivad õpetajate tuleva aasta palgatõususe kokku, tagab riik, et kokkulepitud palk õpetajateni jõuab, kinnitas Anneli Kommer. “See raha on olemas, küsimus on vaid selles, kuidas raha valdade

vahel jagada.”

Rahandusministeeriumi kohalike eelarvete talituse juhataja Veiko Tammearu tunnistas, et hetkel on poliitiline otsus õpetajate palkade üleandmiseks kohalike omavalitsuste eelarvesse, kuid täpset mehhanismi raha jaotamiseks veel pole.

See ebamäärasus tekitabki valla- ja linnajuhtides ärevust ning kindlusetust. Millal jagamismehhanism valmib, ei osanud Tammearu ega Kommer lubada.

Põhimõtteliselt pidasid Toomas Kink ja Kalmer Kivi õigeks, et kõik hariduskulud vallaelarvesse lähevad, sest see annab ka koolijuhile suuremaid võimalu-

si heade õpetajate palkamisel. Kingi sõnul peaks see protsess aga käima koos ülejäänud haldusreformiga.

Enneaegne otsus

Lääne-Virumaa Vinni vallavanem Hannes Mets toetas ideed hariduskulud vallale anda, kuid arvas, et see peaks käima alles pärast põhjalikku, emotsioonideta analüüsi. “Igal juhul mitte 2001. aasta jaanuarist, vaid aasta hiljem,” ütles Mets.

Nagu enamik vallajuhte, on Mets teadmatutes, kuidas ja millises ulatuses vald õpetajate palgaraha saab. “Meie viies koolis kuulub õpetajate palgarahaks kuus miljonit krooni, 10-protsen-

diline üksikisiku tulumaksu kasv annab selleks miljoni või veidi rohkem,” rääkis Mets. “Kui saame ka ülejäänud viis miljonit krooni, on kõik korras. Natuke kokku hoida on alati võimalik.”

Haridusministeeriumi osakonnajuhataja Kommer kinnitas, et valitsus on eelarvesse vajaliku summa kavandanud ning see peab jõudma ka õpetajateni.

Hariduskulude üleandmise üks mõte on mõjutada kohalikke omavalitsusi oma koolivõrku üle vaatama: kooli sulgema, põhikooli algkoolideks tegema või palkama mitme vallakooli peale ühe direktori ning erialaõpetajad.

Tallinn ennustab 100 miljoni kroonist hariduseelarve auku

■ Tallinnal jääb munitsipaal- ja koolide kulude riigilt ülevõtmisel tuleva aasta eelarves puudu 100 miljonit krooni.

Tallinna arvutuste kohaselt on linna koolikulude ülevõtmisel 357 miljonit krooni, kuid esialgsete arvestuste järgi laekuks riigilt lisatulu 258 miljonit krooni, ütles Tallinna vastne finantsdirektor Ahti Kallaste.

Linnal ei ole veel rahandusministeeriumi andmeid, kui palju Tallinn tegelikult raha juurde võiks saada ja seetõttu tugineb linn esialgu oma arvutustele, märkis Kallaste. Selge on täpne kulubaas, ebaselge veel aga lisatulu maht, lisas ta.

Kui rahandusministeerium on võtnud Tallinna linna kui suurima omavalitsuse uue arvestuse mudeliks, on teiste omavalitsuste proportsionaalne puudu-

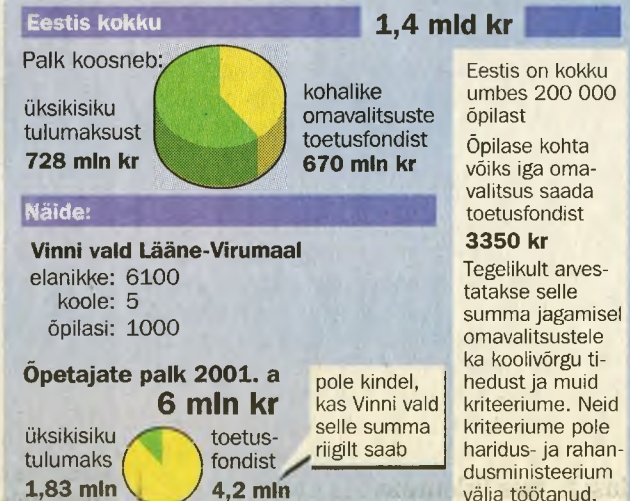
jääk veelgi suurem, tõdes Kallaste.

Rahandusministeeriumi osakonnajuhataja Veiko Tammearu sõnul võivad kohalike omavalitsuste tulubaasi suurendamisest seoses õpetajate palkade üleminekuga kohalikele omavalitsustele suuremad linnad. Samas möönis ta, et tuleval aastal ei ole Eestis enam ühtegi omavalitsust, kes ilma kohalike eelarvete toetusfondita hakkama saaks. Praegu on selliseid omavalitsusi alla kahekümne.

Tammearu sõnul ennustavad analüütikud 2002. aastal 10-protsendilist üksikisiku tulumaksu kasvu, mis tähendab, et suured kindla tulubaasiga kohalikud omavalitsused võivad. Väikestel valdadel aga tekitab uus süsteem uusi probleeme, ütles Tammearu.

BNS/EPL

Õpetajate palk 2001. aastal

Allikas: EPL